

สถานการณ์การผลิตและการค้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2558

เกวลิน หนูฤทธิ์

ส่วนเศรษฐกิจการประมง

กองพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง

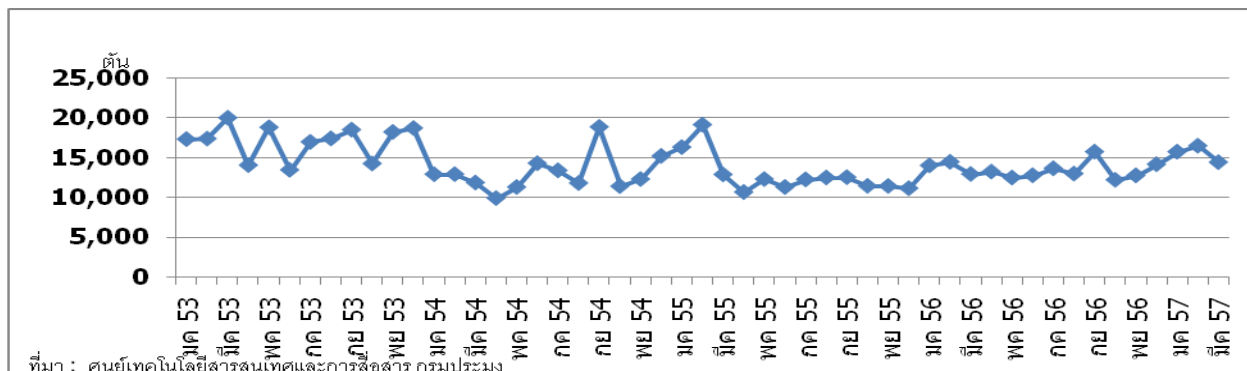
1. สถานการณ์การผลิต

ผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยงเบื้องต้นในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2558 ปริมาณ 52,159 ตัน ลดลง -4.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 1) การเลี้ยงปลานิลในช่วงต้นปีเกษตรกรประสบกับสภาพอากาศค่อนข้างร้อนจัด ปริมาณน้ำในเขื่อนหลักมีน้อยกว่าปกติ เกิดภัยแล้งตั้งแต่ต้นปีส่งผลให้เกษตรกรมีน้ำไม่เพียงพอในการเลี้ยงปลานิล คาดว่าผลผลิตปลานิลทั้งปี 2558 อยู่ที่ปริมาณ 196,614 ตัน ลดลง -4.0% เมื่อเทียบกับปี 2557

ตารางที่ 1 ปริมาณผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยง ปี 2556 -2557 (ตัน)

เดือน	2557	2558	%Δ 58/57	%Δ 58
ม.ค.	19,037	17,861	-6.2	-7.0
ก.พ.	14,451	17,007	17.7	-4.8
มี.ค.	21,138	17,291	-18.2	1.7
เม.ย.	16,836			
พ.ค.	14,970			
มิ.ย.	15,317			
ก.ค.	16,372			
ส.ค.	19,475			
ก.ย.	21,120			
ต.ค.	10,630			
พ.ย.	16,226			
ธ.ค.	19,215			
รวม	204,787	52,159		
3 เดือน	54,626	52,159	-4.5	
6 เดือน	101,749			
9 เดือน	158,716			
12 เดือน	204,787			

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กรมประมง (ประเมินจากการลงลูกพันธุ์ปลานิล) ข้อมูล ณ วันที่ 25 ธันวาคม 2557

ภาพที่ 1 ปริมาณผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงปลานิล ปี 2554-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

2. สถานการณ์ราคา

2.1 ราคาที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม

ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์มภาคกลางในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2558 ปลานิลขนาดเล็ก 2 4.63 บาท/กก. ขนาดกลาง 37.84 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 49.25 บาท/กก. โดยทุกขนาดมีการปรับตัวลดลง -10.9%, -12.3% และ -6.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 2 และภาพที่ 2)

2.2 ราคาขายส่ง

ราคาขายส่ง ณ ตลาดไท ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2558 ปลานิลขนาดเล็กอยู่ที่ระดับ 24.63 บาท/กก. ขนาดกลาง 37.84 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 49.25 บาท/กก. โดยปลานิลทุกขนาดปรับตัวลดลง -7.0%, -12.4% และ -17.1% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 3 และภาพที่ 3)

2.3 ราคาขายปลีก

ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพมหานคร ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2558 ปลานิลขนาดกลางอยู่ที่ระดับ 61.13 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 72.65 บาท/กก. โดยปลานิลทุกขนาดมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น +10.9% และ +8.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 4) เมื่อพิจารณาจากภาพที่ 4 พบว่า ราคาขายปลีกที่ผู้บริโภคซื้อแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปลานิลยังคงเป็นสินค้าที่ผู้บริโภคภายในประเทศมีความต้องการสูงในขณะที่ผลผลิตปลานิลในปีนี้มีแนวโน้มลดลง

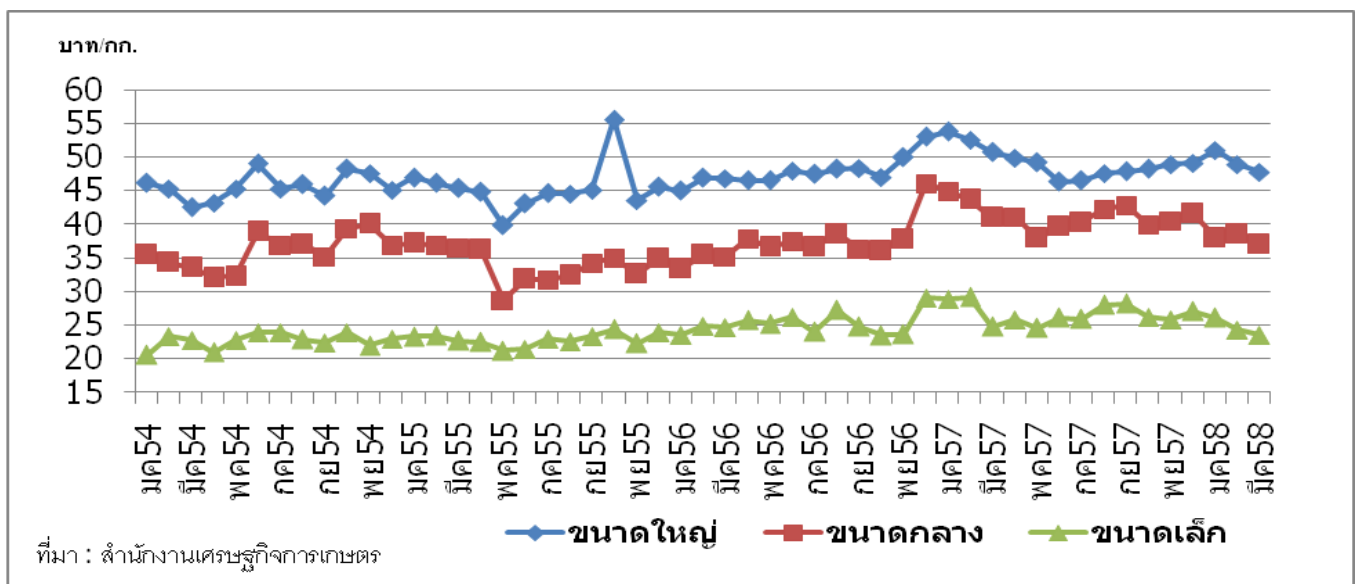
ตารางที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2557-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57
ม.ค.	28.91	26.07	-9.8%	44.93	38.00	-15.4%	53.81	51.07	-5.1%
ก.พ.	29.21	24.29	-16.8%	43.64	38.50	-11.8%	52.56	48.90	-7.0%
มี.ค.	24.78	23.52	-5.1%	41.00	37.02	-9.7%	50.75	47.79	-5.8%
เม.ย.	25.82			41.13			49.87		
พ.ค.	24.61			37.97			49.25		
มิ.ย.	23.41			39.62			46.39		
ก.ค.	25.91			40.29			46.53		
ส.ค.	28.03			42.29			47.56		

ก.ย.	28.21			42.83			47.90		
ต.ค.	26.19			39.96			48.24		
พ.ย.	25.83			40.54			48.91		
ธ.ค.	27.04			41.54			49.14		
เฉลี่ย	26.50			41.31			49.24		
3 เดือน	27.63	24.63	-10.9%	43.16	37.84	-12.3%	52.37	49.25	-6.0%
6 เดือน	26.12			41.38			50.44		
9 เดือน	26.54			41.52			49.40		
12 เดือน	26.50			41.31			49.24		

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2554-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

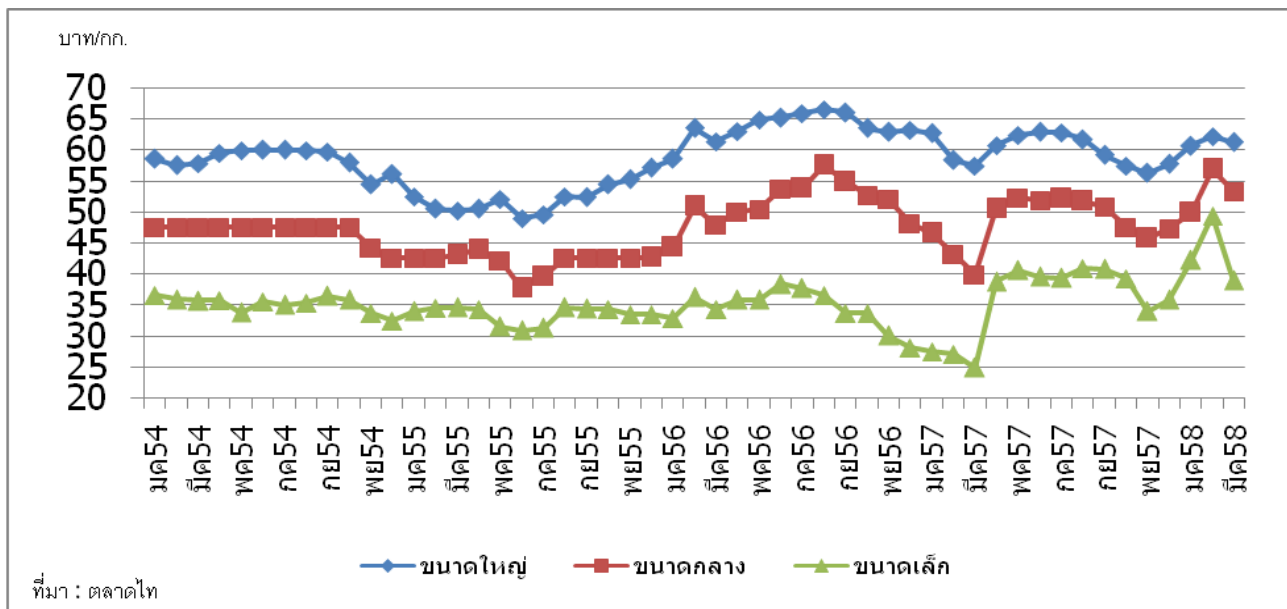
ตารางที่ 3 ราคาเฉลี่ยขายส่ง ปี 2557-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57
ม.ค.	27.47	26.07	-5.1%	46.52	38.00	-18.3%	62.66	51.07	-18.5%
ก.พ.	27.07	24.29	-10.3%	43.16	38.50	-10.8%	58.30	48.90	-16.1%
มี.ค.	24.90	23.52	-5.5%	39.87	37.02	-7.1%	57.37	47.79	-16.7%
เม.ย.	38.78			50.53			60.70		
พ.ค.	40.58			52.26			62.31		
มิ.ย.	39.52			51.83			62.83		
ก.ค.	39.29			52.10			62.74		
ส.ค.	40.89			51.69			61.68		
ก.ย.	40.82			50.77			59.13		
ต.ค.	39.23			47.50			57.37		

พ.ย.	33.92			45.70			56.27		
ธ.ค.	35.79			47.27			57.73		
เฉลี่ย	35.69			48.27			59.92		
3 เดือน	26.48	24.63	-7.0%	43.18	37.84	-12.4%	59.44	49.25	-17.1%
6 เดือน	33.05			47.36			60.70		
9 เดือน	35.48			48.75			60.86		
12 เดือน	35.69			48.27			59.92		

ที่มา : www.talaadthai.com

ภาพที่ 3 ราคาขายส่งปลานิล ณ ตลาดไท ปี 2554-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

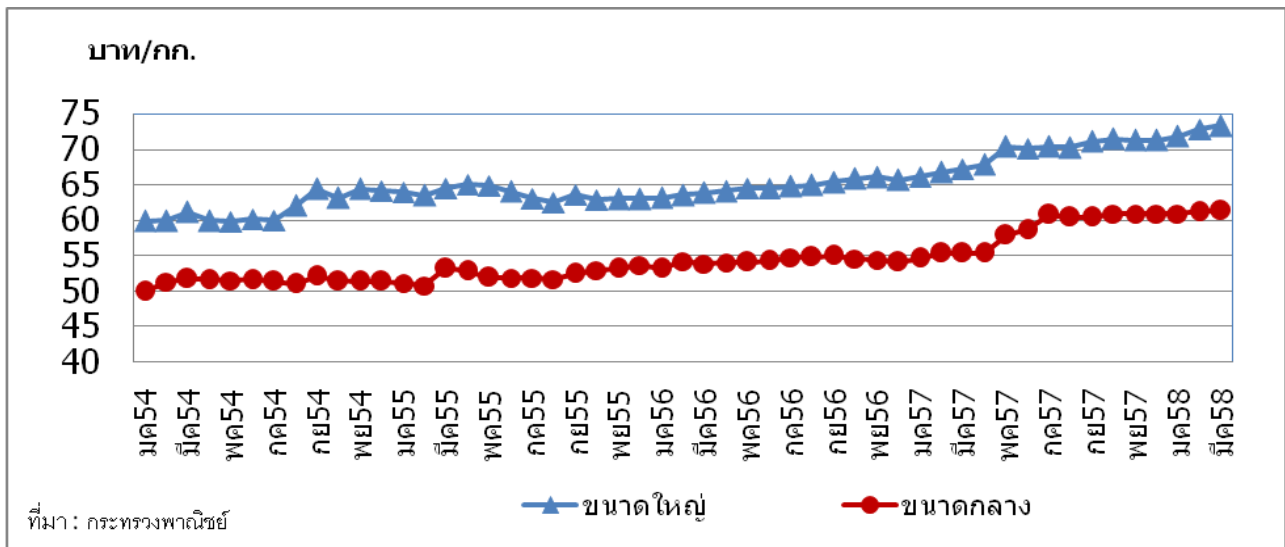
ตารางที่ 4 ราคาเฉลี่ยขายปลีก ปี 2557-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57
ม.ค.	54.68	60.86	11.3%	66.14	71.83	8.6%
ก.พ.	55.36	61.20	10.5%	66.75	72.82	9.1%
มี.ค.	55.36	61.32	10.8%	67.22	73.29	9.0%
เม.ย.	55.36			67.78		
พ.ค.	57.86			70.39		
มิ.ย.	58.66			70.12		
ก.ค.	60.75			70.39		
ส.ค.	60.41			70.23		
ก.ย.	60.41			71.04		
ต.ค.	60.86			71.42		
พ.ย.	60.86			71.26		

ธ.ค.	60.86			71.26		
เฉลี่ย	58.45			69.50		
3 เดือน	55.13	61.13	10.9%	66.70	72.65	8.9%
6 เดือน	56.21			68.07		
9 เดือน	57.65			68.90		
12 เดือน	58.45			69.50		

ที่มา : <http://www.price.moc.go.th>

ภาพที่ 4 ราคาขายปลีกปลานิล ณ ตลาดกรุงเทพฯ ปี 2554-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

3. สถานการณ์การค้าของประเทศไทย

3.1 การส่งออก

ปริมาณการส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2558 ปริมาณ 2,260.6 ตัน คิดเป็นมูลค่า 166.2 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -30.7%, -35.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา รูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลที่ส่งออกมากที่สุด คือ ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง คิดเป็นสัดส่วน 59.8% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา คือ เนื้อปลานิลแช่แข็ง 40.0% ปลานิลสดแช่เย็น 0.1% และปลานิลมีชีวิต 0.1% ตามลำดับ (ตารางที่ 5, ภาพที่ 5) โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดหลัก คือ สหรัฐอเมริกา 46% กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง 23% กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 13% แคนาดา 7% กลุ่มประเทศแอฟริกา 5% และอื่นๆ 6% (ภาพที่ 6)

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลานิลของประเทศไทย ปี 2557-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

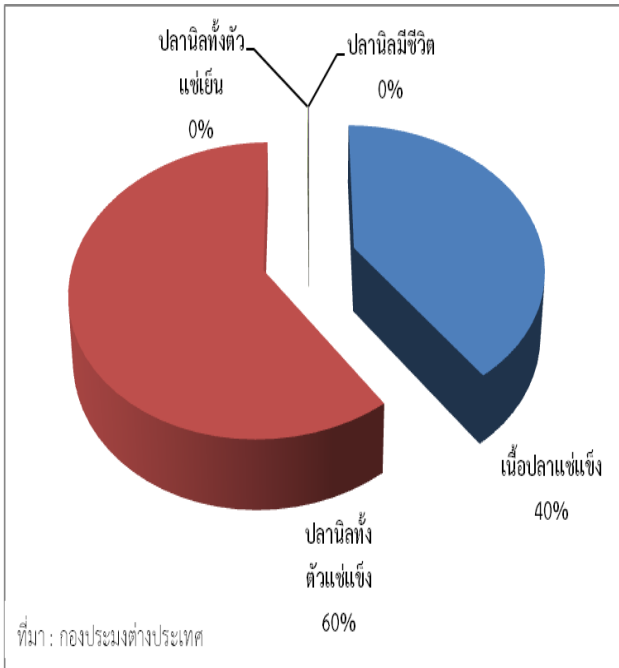
ลำดับที่	รายการ	2557(ม.ค.-มี.ค.)		2558 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	2,539.9	137.4	1,927.6	99.4	-24.1	-27.7
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	630.9	114.4	328.1	66.6	-48.0	41.7
3	ปลานิลมีชีวิต	0.1	0.0	3.0	0.1	2,900.0	1,100.0
4	ปลานิลสดแช่เย็น	69.2	5.1	1.9	0.1	-97.2	-97.7
5	เนื้อปลาแช่เย็น	23.6	0.8	-	-	-	-

รวม	3,263.7	257.7	2,260.6	166.2	-30.7	-35.5
-----	---------	-------	---------	-------	-------	-------

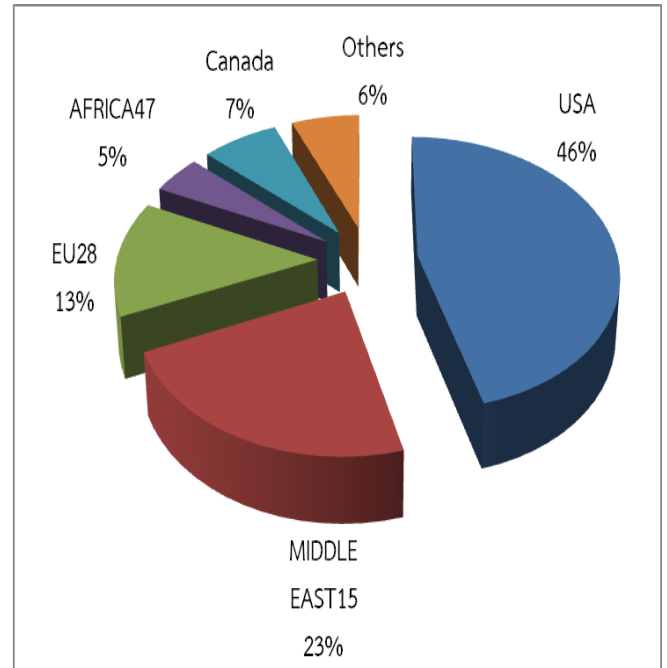
ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

รหัสพิกัดปลานิลและผลิตภัณฑ์ :

03019940003	ปลานิลมีชีวิต	03027100001	ปลานิลสดแช่เย็น	03032300000	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง
03043100001	เนื้อปลานิลฟิลเลแช่เย็น	03045100002	เนื้อปลานิลแบบอื่นๆแช่เย็น	03046100000	เนื้อปลานิลฟิลเลแช่แข็ง
03049300003	เนื้อปลานิลแบบอื่นๆแช่แข็ง	03055990003	ปลานิลแห้งไม่รมควัน		

ภาพที่ 5 สัดส่วนมูลค่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลส่งออก ปี 58(ม.ค.-มี.ค.)

ภาพที่ 6 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศต่างๆปี58 (ม.ค.-มี.ค.)

ตลาดส่งออกที่สำคัญ

(1) สหรัฐอเมริกา (USA)

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับหนึ่งสำหรับสินค้าปลานิล ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2558 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังสหรัฐฯ ปริมาณ 490.1 ตัน คิดเป็นมูลค่า 76.1 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา -11.5% และ -25.5% ตามลำดับ สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปแบบเนื้อปลานิลแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83 รองลงมาเป็น ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง คิดเป็นร้อยละ 17 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปสหรัฐอเมริกา ปี 2557-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	2557(ม.ค.-มี.ค.)		2558 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	453.2	95.8	282.7	63.2	-37.6	-34.0
2	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	100.8	6.4	207.4	12.9	+105.7	+102.5
รวม		554.0	102.2	490.1	76.1	-11.5	-25.5

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(2) กลุ่มตะวันออกกลาง (MIDDLE EAST 15)

กลุ่มตะวันออกกลางเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับสองรองจากสหรัฐฯ ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มตะวันออกกลางในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2558 ปริมาณ 823.2 ตัน มูลค่า 37.6 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลงจากช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา -43.8%, -47.9% ตามลำดับ สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปแบบปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 99.7 และปลานิลสดแช่เย็น ร้อยละ 0.3(ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มตะวันออกกลาง ปี 2557-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

ปริมาณ : ตัน มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-มี.ค.)		2558 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	1,383.2	66.9	821.3	37.5	-40.6	-44.0
2	ปลานิลสดแช่เย็น	58.7	4.4	1.9	0.1	-96.8	-97.3
3	เนื้อปลานิลแช่เย็น	23.5	0.8	-	-	-	-
รวม		1,465.4	72.1	823.2	37.6	-43.8	-47.8

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(3) กลุ่มสหภาพยุโรป (EU 28)

ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2558 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU 28) จำนวน 404.3 ตัน มูลค่า 22.6 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -54.2 % , -64.1 % ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปปลานิลทั้งตัวแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95 รองลงมาเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง คิดเป็นร้อยละ 5(ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU 28) ปี 2557-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-มี.ค.)		2558 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	788.1	50.4	398.1	21.4	-49.5	-57.5
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	94.1	12.6	6.2	1.2	-93.4	-90.9
รวม		882.2	63.0	404.3	22.6	-54.2	-64.1

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(4) กลุ่มประเทศแอฟริกา (AFRICA 47)

ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2558 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศแอฟริกา (AFRICA 47) จำนวน 216.1 ตัน มูลค่า 7.7 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +3.8 เท่า, +1.8 เท่า ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปปลานิลทั้งตัวแช่แข็งทั้งหมด(ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศแอฟริกา ปี 2557-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-มี.ค.)		2558 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	40.6	2.1	216.1	7.7	+432.3	+266.7
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	3.8	0.6	-	-	-	-
รวม		44.4	2.7	216.1	7.7	+386.7	+185.2

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(5) กลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN 10)

ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน(ASEAN 10) ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2558 จำนวน 23.8 ตัน มูลค่า 1.4 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -76.5%, -30.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สัดส่วนมูลค่าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็งมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมาเป็นปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 41 และปลานิลมีชีวิต ร้อยละ 9 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN10) ปี 2557-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-มี.ค.)		2558 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	101.1	2.0	15.2	0.6	-85.0	-70.0
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	-	-	5.6	0.7	-	-
3	ปลานิลมีชีวิต	0.1	0.0	3.0	0.1	+2,900	+1,100
4	ปลานิลสดแช่เย็น	-	-	-	-	-	-
รวม		101.2	2.0	23.8	1.4	-76.5	-30.0

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

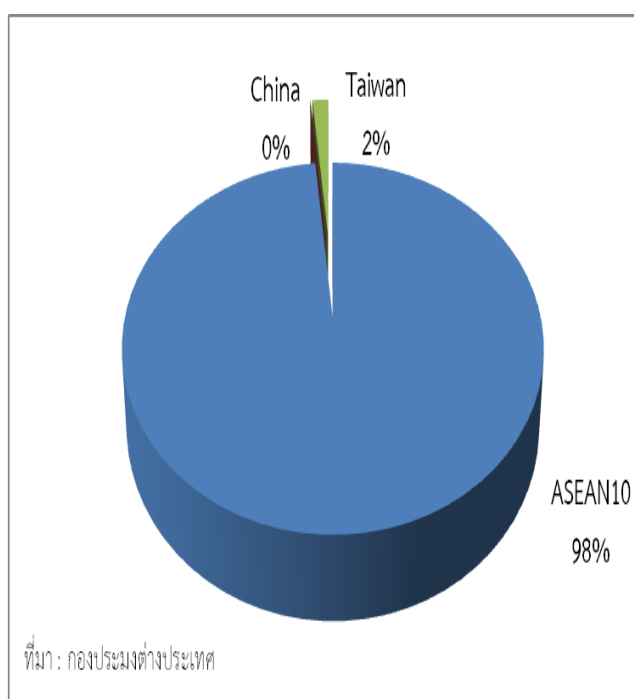
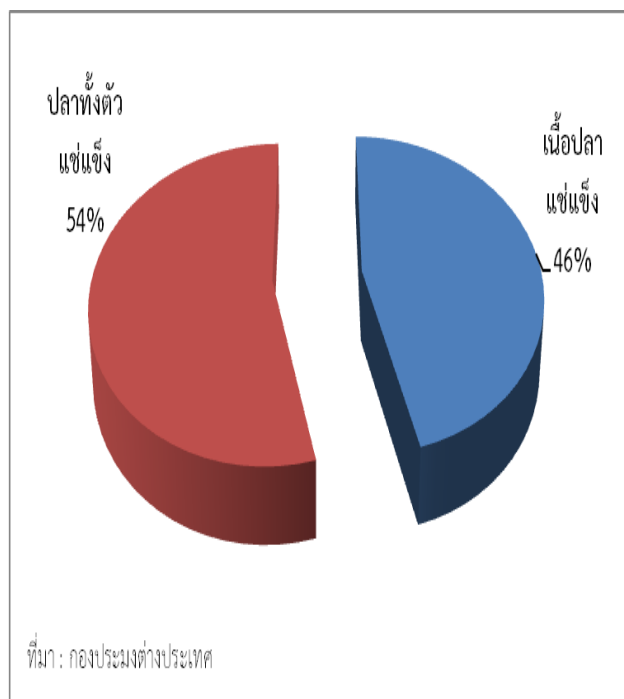
3.2 การนำเข้า

ปริมาณการนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 3 เดือนแรกปี 2558 ปริมาณ 204.7 ตัน มูลค่า 15.2 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น + 2.9 เท่าตัว, +85.4% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบการนำเข้า คือ ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 54 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด รองลงมา คือ เนื้อปลานิลแช่แข็ง ร้อยละ 46 (ตารางที่ 11, ภาพที่ 7) โดยมีตลาดนำเข้าหลักจากสัดส่วนมูลค่า คือ กลุ่มประเทศอาเซียน 98% และประเทศไต้หวัน 2% (ภาพที่ 8)

ตารางที่ 11 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลานิลของประเทศไทย ปี 2557-2558 (ม.ค.-มี.ค.)

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-มี.ค.)		2558 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลาหนังทั้งตัวแช่แข็ง	-	-	158.0	8.2	-	-
2	เนื้อปลาหนังแช่แข็ง	41.0	7.5	46.7	7.0	-13.9	-6.7
3	ปลาหนังมีชีวิต	11.0	0.7	-	-	-	-
รวม		52.0	8.2	204.7	15.2	+293.6	+85.4

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

ภาพที่ 7 สัดส่วนรูปแบบผลิตภัณฑ์ปลาหนังที่นำเข้าปี 58 (ม.ค.-มี.ค.)

ภาพที่ 8 แสดงสัดส่วนมูลค่านำเข้าปลาหนังจากประเทศต่างๆปี 58 (ม.ค.-มี.ค.)

4. สถานการณ์การผลิตและการค้าของโลก

4.1 สถานการณ์การผลิตของโลก

ผลผลิตปลาหนังของโลกในปี 55 จำนวน 5.15 ล้านตัน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 4.50 ล้านตัน คิดเป็น 87% ของผลผลิตทั้งหมด และจากการจับธรรมชาติ 0.65 ล้านตัน คิดเป็น 13% ของผลผลิตทั้งหมด ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 3.30 ล้านตัน คิดเป็น 64% ของผลผลิตปลาหนังโลก (FAO,2557)

ประเทศจีนเป็นผู้ผลิตปลาหนังหลัก ส่วนใหญ่ป้อนเข้าสู่ตลาดภายในประเทศของตน และช่วงใกล้เทศกาลตรุษจีน การบริโภคปลาหนังในรูปแบบปลาหนังมีชีวิตจะเพิ่มขึ้นในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย (Globefish Highlights January 2015)

4.2 สถานการณ์การค้าของโลก

(1) ประเทศจีน

ปริมาณการส่งออกของจีนปี 2557 อยู่ที่ 401,800 ตัน มูลค่า 1,513.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งปริมาณลดลง -0.2% แต่มูลค่าเพิ่มขึ้น +4.6% เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยส่งออกในรูปแบบ เนื้อปลาหนังฟิลเลแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วน 42% (ลดลง -6.5%เทียบกับปีก่อน) ปลาหนังทั้งตัวแช่แข็ง 3% (เพิ่มขึ้น+3.3% เทียบกับปีก่อน) เนื้อปลาหนัง

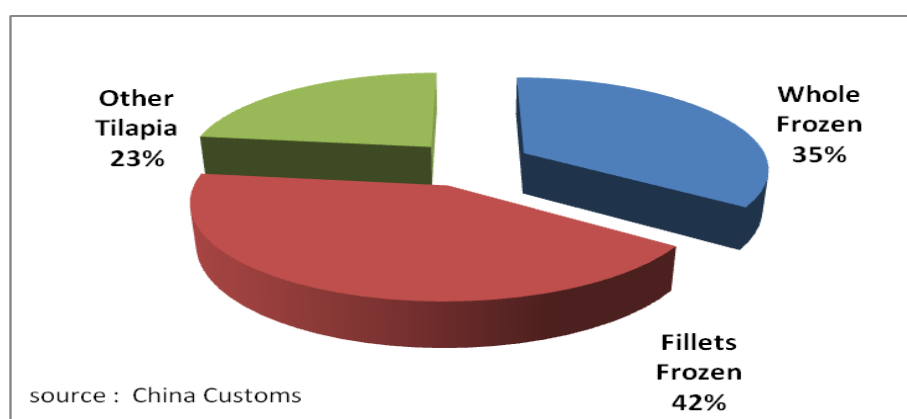
ซุบเกล็ดขนมปัง คิดเป็นสัดส่วน 23% (เพิ่มขึ้น +7.8% เทียบกับปีก่อน) ซึ่งในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาจีนมีแนวโน้มส่งออกในรูปแบบปลาทั้งตัวแช่แข็งเพิ่มขึ้นไปยังตลาดแอฟริกา เนื่องจากมีความต้องการบริโภคปลานิลค่อนข้างสูงในขณะที่จีนส่งออกเนื้อปลาฟิลเลแช่แข็งไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาลดลง (FOFISH Trade News No.2/2015)

ตารางที่ 12 ปริมาณการส่งออกปลานิลของจีน ปี 2553-2557

หน่วย : พันตัน

รูปแบบ	2553	2554	2555	2556	2557	%Δ	สัดส่วน (%)
Whole frozen	75.7	107.6	111.1	134.6	139.0	+3.3%	35%
Frozen fillets	186.5	158.1	179.2	182.1	170.3	-6.5%	42%
Breaded	59.5	63.3	69.8	85.8	92.5	+7.8%	23%
รวม	321.7	329.0	360.1	402.5	401.8	-0.2%	100%

ที่มา : China Customs

ภาพที่ 9 แสดงสัดส่วนปริมาณการส่งออกปลานิลของจีน ปี 2557

(2) ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับความนิยมบริโภคสินค้าอาหารทะเล (Seafood) ของชาวอเมริกาในปี 2556 พบว่า ปลานิลอยู่อันดับที่ 4 รองจาก กุ้ง ปลาแซลมอน และปลาทูน่า

สหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ช่วง 3 เดือนแรกปี 2558 สหรัฐนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ ปริมาณ 71,742.0 ตัน มูลค่า 328.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +24.0% และ +14.6% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบผลิตภัณฑ์นำเข้างดังนี้ (ตารางที่ 12)

1. เนื้อปลานิลฟิลเลแช่แข็ง (fillet frozen) จำนวน 52,774.2 ตัน (คิดเป็น 73.6% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 246.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +26.4%, +15.6% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากจีนเป็นหลัก 89% อินโดนีเซีย 7% ไทย 1% ไต้หวัน 1% และอื่นๆ 2%

สำหรับราคาเนื้อปลาฟิลเล่แช่แข็งที่สหรัฐอเมริกานำเข้าเฉลี่ย 4.67 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคา ลดลง -8.6% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2557 ซึ่งราคาอยู่ที่ 5.11 เหรียญสหรัฐ/กก.

สหรัฐนำเข้าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจากประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 269.4 ตัน (คิดเป็น 0.5%) มูลค่า 1.8 ล้านดอลลาร์ (คิดเป็น 0.7%) ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -46.2% และ -44.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา ราคาเฉลี่ยที่สหรัฐซื้อจากประเทศไทยอยู่ที่ 6.81 เหรียญสหรัฐ/กก. (+3.6%) ราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างจีนที่ขายกิโลกรัมละ 4.51 เหรียญสหรัฐ

2. ปลาเนื้อทั้งตัวแช่แข็ง (whole frozen) จำนวน 11,639.4 ตัน (คิดเป็น 16.2% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 25.2 ล้านดอลลาร์ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +30.1%, +28.1% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากจีนเป็นหลัก คิดเป็น 67% ไต้หวัน 24% เวียดนาม 7% และไทย 2%

สำหรับราคาปลาเนื้อทั้งตัวแช่แข็งที่สหรัฐอเมริกานำเข้าเฉลี่ย 2.17 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคา ลดลง -1.5 % เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งอยู่ที่ 2.20 เหรียญสหรัฐ/กก.

ทั้งนี้สหรัฐนำเข้าจากประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 259.8 ตัน (คิดเป็น 2.2%) มูลค่า 0.5 ล้านดอลลาร์ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +79.3 และ +46.8% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา สำหรับราคาเฉลี่ยที่สหรัฐซื้อจากประเทศไทย 1.95 เหรียญสหรัฐ/กก.(-18.1%) ราคาต่ำกว่าเมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างจีนที่ขายกิโลกรัมละ 2.12 เหรียญสหรัฐ

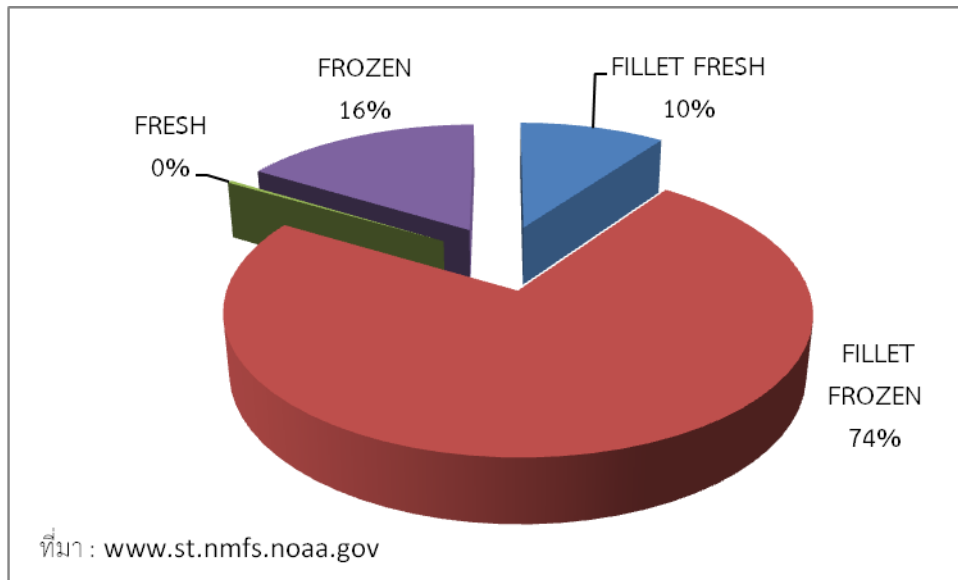
3. เนื้อปลาฟิลเล่แช่เย็น (fillet fresh) จำนวน 7,094.4 ตัน (คิดเป็น 9.9% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 55.3 ล้านดอลลาร์ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +0.7%, +4.6% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากฮอนดูรัสมากที่สุด คิดเป็น 38% รองลงมา คือ โคลัมเบีย 18% คอสตาริกา 18% เม็กซิโก 15% และเอกวาดอร์ 8% และอื่นๆ 3% ทั้งนี้สหรัฐมีการนำเข้าปลาจากประเทศโคลัมเบียเพิ่มขึ้น เนื่องจากทั้ง 2 ประเทศมีข้อตกลงจัดทำการค้าเสรีระหว่างกัน (Free Trade Agreement : FTA)

สำหรับราคาเนื้อปลาฟิลเล่แช่เย็นที่สหรัฐนำเข้าเฉลี่ย 7.79 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคาเพิ่มขึ้น +3.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2557 ซึ่งอยู่ที่ 7.50 เหรียญสหรัฐ/กก.

สหรัฐไม่มีการนำเข้าเนื้อปลาฟิลเล่แช่เย็นจากประเทศไทย เนื่องจากระยะทางขนส่งจาก ประเทศไทย ไปยังสหรัฐไกลกว่าทางคู่แข่งอย่างกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ ซึ่งมีผลต่อต้นทุนค่าขนส่งและคุณภาพเนื้อปลา/ความสดของปลา ส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันผลิตภัณฑ์ประเภทนี้กับกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ได้

4. ปลาเนื้อแช่เย็น (fresh) จำนวน 234.0 ตัน (คิดเป็น 0.3 % ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 1.1 ล้านดอลลาร์ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +126.8%, +106.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากปากีสถานเป็นหลัก คิดเป็น 30% พม่า 30% เม็กซิโก 13% บังคลาเทศ 11% โคลัมเบีย 7% ฮอนดูรัส 5% และอื่นๆ 4%

สำหรับราคาปลาเนื้อแช่เย็นที่สหรัฐนำเข้าเฉลี่ย 4.64 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคา ลดลง -9.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งอยู่ที่ 5.11 เหรียญสหรัฐ/กก. (ภาพที่ 10) (ตารางที่ 13)

ภาพที่ 10 แสดงสัดส่วนปริมาณการนำเข้าปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2558 (ม.ค.-มี.ค.)

ตารางที่ 13 ปริมาณการนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2548- 2558 (ม.ค.-มี.ค.)

หน่วย : ตัน

รูปแบบผลิตภัณฑ์/ ปี	Whole frozen	Fillet frozen	Fillet fresh	Fresh	Meat fresh	Total
2548	56,524.2	55,615.3	22,729.1	-	-	134,868.6
2549	60,772.2	74,381.4	23,100.5	-	-	158,254.1
2550	46,942.9	100,636.3	26,176.0	-	-	173,755.2
2551	49,647.7	103,735.1	26,082.0	-	-	179,464.8
2552	44,174.4	114,762.5	24,357.9	-	-	183,294.8
2553	40,889.8	150,770.1	23,717.8	-	-	215,377.8
2554	39,651.7	132,486.1	20,761.8	-	-	192,899.6
2555	35,261.7	168,291.1	20,705.2	290.1	3,901.2	228,449.3
2556	41,774.7	159,879.6	26,764.8	456.7	51.2	228,927.0
2557	39,871.1	164,991.7	25,409.5	446.9	19.1	230,738.3
2557 (ม.ค.-มี.ค.)	8,948.6	41,748.6	7,047.0	103.2	-	57,847.4
2558 (ม.ค.-มี.ค.)	11,639.4	52,774.2	7,094.4	234.0	-	71,742.0
% Δ ปี 58/57 (ม.ค.-มี.ค.)	+30.1%	+26.4%	+0.7%	+126.8%	-	+24.0%
สัดส่วนปี 58 (ม.ค.-มี.ค.)	16.2	73.6	9.9	0.3	0.0	100.0

ที่มา:(www.st.nmfs.gov)

5. ปัญหาอุปสรรคการเลี้ยงปลานิลในประเทศไทย

1. ผลผลิตปลานิลในช่วง 3 เดือนแรกปี 2558 มีการขยายตัวลดลงเล็กน้อย เนื่องจากประสบกับสภาพอากาศค่อนข้างร้อนจัด และประสพภัยแล้งตั้งแต่ต้นปี มีน้ำไม่เพียงพอในการเลี้ยงปลา
2. ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนค่าอาหาร ซึ่งจัดเป็นต้นทุนการเลี้ยงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70-80 ของต้นทุนทั้งหมด โดยเฉพาะการเลี้ยงปลานิลในกระชัง
3. การขาดแคลนลูกพันธุ์ปลานิลบางช่วง โดยเฉพาะในช่วงที่มีอัตราการฟักไข่ได้ปริมาณน้อย เช่น เม.ย.-พ.ค. และ ก.ย.-ต.ค.
4. ขาดการบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล และการเลี้ยงปลานิลส่งผลให้จำนวนฟาร์มปลานิลที่ได้มาตรฐาน GAP ไม่ถึง 1% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด
5. ผู้ส่งออกปลานิลประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบในการส่งออก เนื่องจากความต้องการบริโภคปลานิลภายในประเทศมีค่อนข้างสูง ประกอบกับราคาปลานิลที่จำหน่ายหน้าฟาร์มค่อนข้างสูง จนผู้ส่งออกไม่สามารถซื้อวัตถุดิบมาเพื่อทำการแปรรูปส่งออกได้ ยกเว้นช่วงที่ผลผลิตออกมาล้นตลาด ราคาตกต่ำ ห้างเย็นจึงสามารถซื้อวัตถุดิบเพื่อส่งออกได้
6. ตลาดกลางปลาน้ำจืดหรือศูนย์ซื้อขายปลาน้ำจืดมีจำนวนน้อย และกระจุกตัวเฉพาะในภาคกลาง
7. โรงงานแปรรูป ห้างเย็น ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในภาคกลาง ขณะที่แหล่งเลี้ยงปลานิลกระจายอยู่ทั่วประเทศ ส่งผลให้การรวบรวมผลผลิตของโรงงานค่อนข้างยุ่งยาก ไม่คุ้มค่ากับต้นทุนการขนส่ง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ลดอัตราการปล่อยลูกพันธุ์ลงในช่วงฤดูแล้งมีน้ำน้อย พร้อมทั้งใช้เครื่องตีน้ำ/เครื่องปั๊มลม เพื่อเพิ่มปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ
2. เกษตรรวมกลุ่มกันเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง และมีอำนาจต่อรองราคามากขึ้น
3. จัดทำโครงการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิล พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงของเกษตรกรโดยให้มีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น
4. ส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลานิลให้ได้มาตรฐาน GAP มากขึ้น เพื่อรองรับกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558
5. ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีตลาดกลาง ห้างเย็น และโรงงานแปรรูป ใกล้แหล่งวัตถุดิบ เพื่อลดต้นทุนการขนส่ง
6. ส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านมีการแปรรูปปลานิลให้มีความหลากหลายและได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า อีกทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาในช่วงที่ผลผลิตปลาล้นตลาดได้ และยังเป็นการรักษาคุณภาพสินค้าได้ยาวนานกว่าในรูปแบบปลามีชีวิตที่จำเป็นต้องเร่งจำหน่ายออกไป เนื่องจากจัดเป็นสินค้าที่เน่าเสียได้ง่าย

.....